

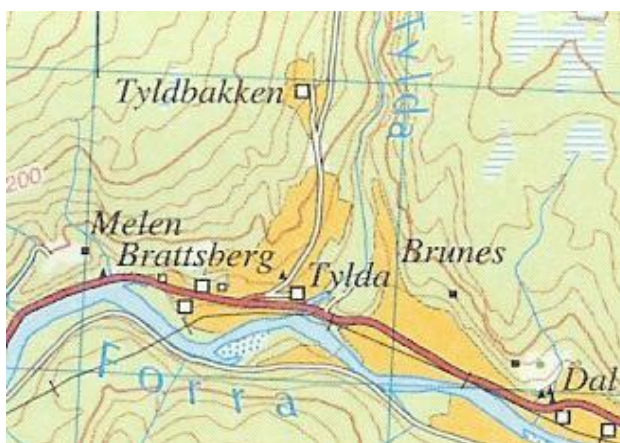
1943 Ingen seierslue

”Kom hit bestemor”, roper Astrid på 4 år, hun står ved vinduet i dagligværelset og stirrer ut mot Tylda som renner strid og kraftfull under vårfloppen denne lørdagen midt i mai. Lille-Astrid er helt sikker på at hun nettopp så en arm og en fot uti elva, ja - en gang til - der dukket han opp igjen - det var noen som kjempet imot den sterke strømmen. Bestemor Anne blir stående å se ut i lag med litj-pia som ivrig bedyrer sitt vitnemål - slik bare barn kan.

Stedet er Tylden gård i Forradalen. Datoen er lørdag 15.mai 1943. Det bruser ekstra kraftig fra Tylda som renner forbi gården. Elva går flomstor den dagen. På gården går livet som normalt. Selv om det var lørdag var det ingen fridag å regne. Hver enkelt hadde sine plikter. Anne Rollaugsdatter Kulås Tylden fylte sin bestemorsrolle, der hun som enke etter Mikal Jonassen Tylden (d.1936) hadde overdratt gården til sønnen Jonas, f. i 1907. I dag skulle hun passe på barnebarnet, Astrid (f. 1939) – tvillingene John og Magne (f. 1935) klarte seg stort sett alene. Oppe i sine gjøremål hadde bestemor satt seg ned for å mimre, litt ettertanke som ga sterke følelser vel vitende om at dattera, Gyda (39) – som var blind, hadde fødselsdag nettopp den dagen. Det minnet Anne om at hun mistet sitt første barn etter 6 måneder i 1902, også det en Gyda. Siden kom Jonas, Ole Tormod, Rollaug og Elisabeth. ”Også han Rollaug da”, sukker Anne for seg selv - han var nok ikke som de andre, men ikke mindre kjær fordi. - Slik hadde formiddagen startet på Tylden. Det gikk mot 17.mai - datoen som nok hadde en annen betydning for Anne. Det var nemlig på selve nasjonaldagen hun fikk sin Gyda, den førstefødte. Og opp på alt dette skulle hennes avdøde mann akkurat i dag ha fylt 75 år. Så der i huset hadde far og datter feiret fødselsdag på samme dag i over 30 år. Minnene trengte på. Så blir hun på et vis brått ”vekket” av ropet fra Astrid.

Rollaug hadde gått etter posten, slik han pleide - det var på en måte jobben hans. Det gikk en snarvei nedom fjøset som kom innpå hovedveien omtrent ved brua over Tylda. Postkassa var på andre siden av elva. På hodet satt som alltid lua som han var så glad i, et slags varemerke for Rollaug. Idet han går over elva kaster han et blick til høyre - elva var virkelig stor. Plutselig tar vinden tak i skyggelua, river den av - og blåser den bakover og ut i elva på oversiden. Alt gikk så fort. Likeså luas dans under brua. Rollaug ser at lua farer nedover strømmen. Han hiver seg rundt og løper langs veien nedover. Ingen skulle få ta fra ham selveste ”seierslua” (bringe lykke).

Oppe på bakken står broren, Jonas - og følger med Rollaug, Da lua farer nedover elva roper han: *Rollaug, itt' bry dæ - de'æ da berre ei lue*”. Men for Rollaug var det ikke ”berre ei lue”, og da lua gled inn mot land, ble han overivrig, feilberegnet og falt uti den flomstore elva.

Folket på Tylden minnes den dag i dag hvor "stor" elva gikk den våren. Selv om strømmen var liten i forhold til storflommen i 1947, var den mer enn sterk nok til å føre med seg en full voksen kar. Rollaug hadde ingen sjanse. Om de som var inne på Tylden, til å begynne med var litt skeptiske til lille-Astrids "observasjon", skjønnte de raskt at noe måtte ha hendt da Jonas kom ropende. Likeledes ligger det klare indikasjoner i tradisjonsfortellingen hos Tylden-folket på at det var lua "si skuld".

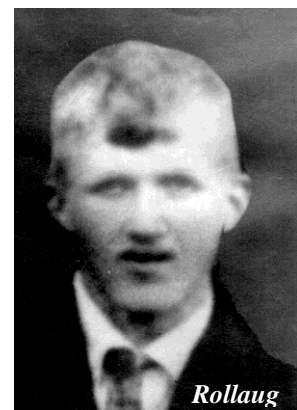
Da Anne Tylden skjønnte at en alvorlig ulykke hadde rammet hennes sønn, ble det straks satt i gang leting nedover langs Forra. Fra stedet hvor Rollaug eventuelt hadde falt i elva Tylda og ned til sammenløpet med Forra er det knapt 50 m. Naboer ble varslet og et storstilt søk ble iverksatt utover hele lørdagen.

En annen lørdag, selveste påskelørdagen 61 år senere, har jeg på eget initiativ oppsøkt søsknene på Tylden. Jeg ankommer Forradalen i sludd og haglebyger. Veien er nesten ufremkommelig så tidlig på morgenen. Det har regnet meget sterkt det siste døgnet, og jeg ser at både Tylda og Forra begynner å stige. Jeg stanser opp og ser bort på elvekrysset, tenker mitt - og så kjører jeg opp til gårdsplassen, hvor Astrid, John og Magne tar imot meg på beste måte.

"Det er i og for seg ikke så meget å fortelle", sier de alle - men det kommer nok mer av at det ikke ble snakket så mye om ulykker "før i tiden". Men selv i det stille, gjør de nok sine tanker den dag i dag, spesielt Astrid som var vitne til ulykken. Den brann seg nok inn i et barnesinn. Men en ting husker de alle svært godt, nemlig tidsfaktoren før Rollaug's besteforeldre oppe på Kulås og annen slekt fikk beskjed om tragedien. Trolig gikk det flere dager. Kommunikasjonsflommen og behovet var ikke så stort, tålmodigheten dessto større. "I dag får folk omtrent raserianfall fordi avisa uteblir en dag", humrer de rundt kaffebordet på Tylden denne vårdagen i 2004 hvor en ukjent som meg har trengt seg på og forstyrret lørdagshvilen.

Hvor lenge letingen pågikk, er usikkert - i alle fall hva gjelder organiserte former, skjønt de nok alltid så langs elvebredden nedover dalen. Ei nabokjerring fortalte at hun denne våren alltid grua seg når hun fulgte kyrne nedover langs elvebredden på sørsida. Hun var redd hun skulle finne Rollaug. Som de jordnære og realistiske folk de er på Tylden, skjønnte de raskt at alt håp var ute, men som alle andre var de selvsagt opptatt av å få ham hjem og til ei grav. Men ukene gikk, ja - sågar måneder. Men så, i slutten av juli kom det beskjed til gårds om at en mannsperson var funnet i Muruvika ved Gevingåsen. Jonas Tylden dro nedover for å se om

det kunne være broren. Det var det.
Rollaug hadde fått ei lang reise,
gjennom Tylda, Forra, Stjørdalselva og
Stjørdalsfjorden. Han ble fraktet med
hest til prestegården, og ble stedt til
hvile ved Hegra kirke. Rollaug Tylden
ble 30 år.

Fra begravelsen (Astria på armen til Anna Grendal)